

DET TYSKE MYRSELSKAPS AARSMØTE 1915

DET TYSKE MYRSELSKAP (Verein zur Förderung der Moorkultur im Deutschen Reiche) avholdt sit aarsmøte i Berlin den 24de februar i den store landbruksuke. Der holdtes 2 foredrag om myrdyrkning og foranstaltninger i anledning krigen av professor dr. *Tacke* og landraad *Rotberg*, samt et foredrag om myrenes tekniske utnyttelse av torvingenior *Arland*.

Det Norske Myrselskaps sekretær var indbudt til at overvære møtet, men var forhindret fra at reise.

BRÆNDELSSPØRSMAALET.

AV PEDER SENSTAD.

NAAR man undtar flytende brændsel og elektricitet, er hovedfaktorene for behovenes utfylning hos os omtrent kun trø og stenkul samt koks. Mens vi gjentagende hører om, og hvermand vet, at vi har saaasi ubegrenset tilgang paa brændselmenne i vore myrvidder, og trods langvarig arbeide — i den senere tid gjennom Det Norske Myrselskaps forstaaelsesfulde og intense virksomhet — er vi ikke endnu kommet saa langt, at jeg tør henregne *brændtorv* blandt oven nævnte hovedfaktorer til forsyningen.

Brændselsprisene stiger som al anden vare — og med uimotstaaelig styrke, fordi det gjælder et alment og utstrakt behov, som for største delens vedkommende maa utfyldes ved kjøp, samtidig som de i aller fleste tilfælde er uundværlige. — I forbigaaende sagt har det stadig undret mig, at ikke dette spørmaal er optat til betenkning *i likhet med kornforsyningen*. Brød og brændsel er da omtrent like uundværlige.

Som begge deler hittil maa suppleres gjennom indførsel, tør jeg si, at vi længere vilde utholde mangel paa saadan av korn end av brændsel.

Skulde det behøves skal jeg her alene nævne jernbanerne, fabrikkene, dampskibene, for ikke at tale om alle private behov — og især i byene — og man vil erkjende betydningen.

Kun som en — kanskje ikke helt ubegrundet — tanke fremsættes spørmaalet: »Kan der ikke findes stenkul likesaa vel i Norge som i saa mange andre land?» — — — Her har forskning og videnskap en viktig opgave, synes jeg.

For øieblikket og som sakene staar, har vi vel ikke andet at gjøre end at stole paa stenkul og koks, at se til vore beholdninger og overveie, om vi kan gjøre noget overfor eventuel stængt tilførsel. (Vore

skoger vilde ialfald ikke holde ut længe, om vi skulde supplere alle behov fra disse).

Ifølge erfaringer derom kalder jeg det uten al tvil, at torv *kan* erstatte kul og koks i de allerfleste tilfælde, om det kniper (kostbarere, billigere eller like kom isaafald ikke i betragtning).

*

Den hittidige produktion av torv er for intet at regne i sammenligning med behovene; tillike er den præsterte vare ikke for alle deler og tilfælder saa tilfredsstillende, som den burde og kunde være. Forskjellen deri kan trygt sies at være som mellem 1 og 2.

Med det forholdsvis ringe kjendskap til brændtorv hittil saavel i bygdene som især i byene har forbrukerne som regel neppe anden og bedre forstaaelse end at torv er torv, og saaledes regner al saadan for omtrent like.

Forskjellen kan bero paa: det oprindelige raamateriale, paa dettes behandling, paa tørhetsgraden, paa askegehalten og paa den indre hulhet eller kompakthet (naar der maales, ikke veies). Videre i enkeltheter herom faar jeg ved leiligheten ikke gaa av hensyn til pladsen.

*

Arbeidet med torvtilvirkningen bør gaa ut paa: Den fuldkomneste bearbeidelse til en ensartet, deigagtig masse; tørking uten direkte paa-virkning av solvarmen (hvorunder torven danner yttre sprækker, indre hulninger o s. v.) Vindtørk under tak vilde være den tryggeste — kanskje i længden den fordelagtigste. Askegehalten — som myrens beskaffenhet forøvrig — har man intet herredømme over; kun bør man ikke vente god vare av mosblandet torvgods.

*

Idet jeg ved leiligheten avslutter disse korte betragtninger vil jeg henstille til torvfabrikkerne at befitte sig paa at skaffe i størst mulig utstrækning god vare til billig pris; til eiere av brukbare, men hittil ubrukte myrer at faa torvdrift igang; til publikum at ta ibruk og gjøre sig kjendt med torven; til storforbrukere at forsøke sig frem med torv istedetfor kul o s. v. ved hjælp — i tilfælde behov dertil — av sterkt varmeutviklende emner, f. eks. oljer dertil o s. v., o s. v.

Paa disse og lignende maater kan produktionen fremmes, forbruk og efterspørsel økes, derigjennem prisen kunne nedsættes til held for alle parter og først som sidst til større selvhjulpenhet og uavhengighet for hele vort elskede fædreland.

*

Den tryggeste vei til sakens fremme er, at man i flok og følge slutter sig til Det Norske Myrselskap som centrum for denne fremragende

store landssak og dermed støtter selskapet og sin egen og medborgeres interesse.

Endelig tør man haape og vente, at regjering og storting stiller sig lydhøre for alle rimelige krav paa støtte. — At sulte ihjel eller fryse ihjel er omtrent en og samme skjæbne; ved fast vilje og virken fra alle hold kan vi avverge begge deler og redde baade liv og land.

NORGES JUBILÆUMS = UTSTILLING: 1914 • KRISTIANIA •

BRÆNDTORVUTSTILLINGEN.

AT brændtorv finder anvendelse mange steder i vort land, derom gav utstillingen os flere oplysninger.

Saaledes fremgik av et Norgeskart at brændtorvdriften foregaar særlig langs den træløse kyst fra Lindesnes, vestover og nordover helt til den russiske grænse. Men ogsaa inde i landet, selv i de skogrike distrikter er der brændtorvdrift. Den væsentligste torvdrift foregaar ved stikning, mens maskintorvanlæggene er forholdsvis faa. Omstaaende grafiske fremstilling viser maskintorvanlæggenes utvikling. I aaret 1900 var der 11 anlæg med en samlet aarsproduktion av 3300 tons brændtorv og anlægskapital 80 000 kr. I aaret 1913 var antallet øket til 34 anlæg med samlet aarsproduktion 12 500 tons og den kapital, som til da var nedlagt i maskintorvanlæg, var omkr. 550 000 kr., heri ogsaa indbefattet flere nedlagte anlæg. Den nuværende produktionsværdi ved samtlige igangværende anlæg kan anslaaes til omkr. 125 000 kr. aarlig.

Som vist paa tabellen side 12 var der 19 utstillere av brændtorv fra høist forskjellige kanter av landet.

Noget av det interessanteste var muligens hvad *Vestfinmarkens Torvvaesen* fremviste. I Finmarken er det staten som forestaar torvdriften, idet staten jo eier størstedelen av myrene der. Tidligere blev torvdriften ledet av torvmester *Dal*, men senere er der ansat 2 torvmestre